

**Kurs przygotowujący
osoby z niepełnosprawnością
do egzaminów na studia
w Uniwersytecie Artystycznym
im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu
na kierunku Grafika artystyczna**

Opracowały:

mgr Marta Chudy i mgr Agnieszka C. Maćkowiak

Spis treści

Spotkanie pierwsze: Kompozycja i podstawy rysunku	3
Spotkanie drugie: Rysunek anatomiczny postaci	6
Spotkanie trzecie: Podstawy malarstwa	8
Spotkanie czwarte: Monotypia.....	9
Spotkanie piąte: Linoryt, część pierwsza	12
Spotkanie szóste: Linoryt, część druga	14
Spotkanie siódme: Sitodruk, część pierwsza.....	16
Spotkanie ósme: Sitodruk, część druga	19

Spotkanie pierwsze: Kompozycja i podstawy rysunku

Prowadząca: Agnieszka C. Maćkowiak

Cel spotkania: Zapoznanie się i integracja grupy. Zapoznanie uczestników z podstawowymi zasadami kompozycji oraz ich zastosowaniem w praktycznych ćwiczeniach rysunkowych. Rozwijanie umiejętności obserwacji i interpretacji przestrzeni poprzez ćwiczenia rysunkowe.

Plan spotkania:

1. Zapoznanie się i integracja grupy
 - a. Przedstawienie się prowadzącej.
 - b. Przedstawienie się każdej osoby uczestniczącej, według wcześniej przygotowanego schematu (Jak masz na imię? Skąd jesteś? Jaką szkołę ukończyłaś/eś? Dlaczego wybrałaś/eś grafikę artystyczną? Jaka jest Twoja ulubiona dziedzina artystyczna? Jakie masz zainteresowania pozaartystyczne? Podaj jedną ciekawostkę o sobie. Wymień jedną cechę, która najlepiej Cię określa).
2. Wprowadzenie teoretyczne
 - a. Czym jest rysunek?
 - b. Rola rysunku w grafice artystycznej.
 - c. Co to jest kompozycja?
 - d. Podstawowe elementy kompozycji.
 - e. Zasady dobrej kompozycji.

f. Analiza przykładów, wybranych prac.

3. Przerwa

4. Ćwiczenie rysunkowo-kompozycyjne: Kompozycja z natury

Polecenie: Przyjrzyj się przedmiotom ustawionym na stole, to martwa natura. Wybierz układ, który najbardziej Cię zainteresował, znajdź najciekawszy kadr. Naszkicuj tę martwą naturę ołówkami na papierze w formacie A3. Zwróć uwagę na proporcje oraz sposób rozmieszczenia elementów na kartce. Zastosuj zasady kompozycji poznane na zajęciach. Na wykonanie ćwiczenia masz 60 minut.

5. Przerwa

6. Ćwiczenie rysunkowo-kompozycyjne: Eksperyment z formatem

Polecenie: Otrzymujesz kartkę papieru o nietypowym formacie (np. podłużny prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło). Jeszcze raz przyjrzyj się przedmiotom na stole. Stwórz rysunek, który wykorzysta kształt kartki jako inspirację do stworzenia kompozycji. Zastanów się, jak najlepiej dopasować rozmieszczenie elementów do otrzymanego formatu. Zastosuj poznane zasady kompozycji. Na wykonanie ćwiczenia masz 60 minut.

7. Podsumowanie zajęć

- a. Prezentacja rysunków wykonanych przez każdego uczestnika, krótka wypowiedź autora o zastosowanych zasadach kompozycji.
- b. Omówienie przez prowadzącą prac uczestników we wspólnym gronie.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia zajęcia: ołówki, gumka chlebową, papier rysunkowy, fiksatywa w sprayu

Spotkanie drugie: Rysunek anatomiczny postaci

Prowadząca: Marta Chudy

Cel spotkania: Celem zajęć z rysunku anatomicznego jest rozwijanie umiejętności obserwacji i rysowania postaci ludzkiej z uwzględnieniem jej anatomii. Uczestnicy nauczą się analizować różnorodności form ciała ludzkiego poprzez rysowanie z natury. Dzięki temu będą w stanie rozpoznawać i przedstawiać proporcje ciała ludzkiego oraz kluczowe elementy anatomiczne. Poznają techniki rysunkowe, takie jak szkicowanie, cieniowanie i modelowanie form na potrzeby uzyskania realistycznego odwzorowania osoby pozującej.

Plan spotkania:

1. Zapoznanie prowadzącej z grupą. Przygotowanie uczestników do wykonywania czynności związanych z działalnością w pracowni
 - a. Przedstawienie się prowadzącej.
 - b. Omówienie warunków pracy z uwzględnieniem elementów stanowisk roboczych takich jak sztalugi.
 - c. Omówienie zagrożeń występujących podczas pracy.
 - d. Omówienie sposobów ochrony przed zagrożeniami.
2. Wprowadzenie teoretyczne
 - a. Definicja i znaczenie rysunku anatomicznego: czym jest rysunek anatomiczny?

- b. Podstawowe zasady anatomii: Przedstawienie zasad podziału ciała ludzkiego według proporcji i wyjaśnienie ich wzajemnych relacji. Krótka prezentacja na temat kluczowych struktur anatomicznych, takich jak kości, mięśnie, stawy.
 - c. Przedstawienie przykładów rysunku anatomicznego na podstawie książek (np. Gottfrieda Bammesa) i sztuki wielkich twórców takich jak m.in. Leonardo da Vinci, Andreas Vesalius.
- 3. Przerwa i przygotowanie stanowisk pracy
 - 4. Ćwiczenie rysunkowo-kompozycyjne: Szybkie szkice z natury

Celem tego ćwiczenia jest rozgrzewka dłoni rysownika i nauka kompozycyjnego wpisania żywego modelu w format kartki. Uczestnicy otrzymają małe formaty papieru oraz ołówki, przy których pomocy mają wykonać szybkie szkice z natury. Model będzie przyjmował różne pozy, a uczestnicy będą mieli od 5 do 10 minut na każdy rysunek, skupiając się na ogólnym uchwyceniu ruchu oraz proporcji ciała.
 - 5. Przerwa
 - 6. Ćwiczenie rysunkowo-kompozycyjne: Studium anatomiczne.

Czas trwania 2 godziny i 25 minut z krótkimi przerwami według indywidualnych potrzeb osób uczestniczących w zajęciach:

Osoby uczestniczące w zajęciach otrzymają standardowy dla potrzeb rekrutacji format papieru 50 cm na 70 cm, a także materiały rysunkowe takie jak: węgiel (naturalny i prasowany), czarny tusz kreślarski, ołówki, gumka chlebowa, pędzle, czarna farba akrylowa, fiksatywa.

Ich zadaniem będzie wykonanie studium anatomicznego pozującego modela. W tej części zajęć, uczestnicy mogą skupić się na detalach, takich jak dłonie, stopy, czy twarz modela. Poprzednie ćwiczenie ułatwi im zaplanowanie przestrzeni papieru według zasad kompozycji.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia zajęcia: papier rysunkowy, temperówki, węgiel rysunkowy (naturalny i prasowany), tusz kreślarski, ołówki, gumka chlebowa, pędzle, czarna farba akrylowa, fiksatywa.

Spotkanie trzecie: Podstawy malarstwa

Prowadząca: Marta Chudy

Cel spotkania: Celem zajęć jest zdobycie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu malarstwa akrylowego, poznanie materiałów, narzędzi i technik oraz stworzenie własnych prac.

Plan spotkania:

1. Wprowadzenie teoretyczne
 - a. Przedstawienie podstaw teorii koloru. Omówienie pojęć takich jak temperatura barw, kontrast, harmonia kolorystyczna, a także koła barw - kolorów podstawowych, pochodnych, dopełniających.
 - b. Przypomnienie zasad kompozycji poznanych u pani mgr Agnieszki C. Maćkowiak ze szczególnym zaznaczeniem wykorzystania ich w malarstwie. Omówienie pojęć takich jak punkt centralny, linie wiodące, złoty podział, trójkpodział.

- c. Omówienie rodzajów światła: naturalnego i sztucznego. Zwrócenie uwagi na kierunki padania światła, a także tworzenie efektów światłocienia.
2. Praktyczny pokaz technik nakładania farby: impasto, laserunek.
3. Ćwiczenie malarsko-kompozycyjne
Malowanie prostych kompozycji inspirowanych martwą naturą, ustawioną wcześniej w pracowni.
Materiały potrzebne do przeprowadzenia zajęcia: papier rysunkowy, węgiel rysunkowy, farby akrylowe, gesso, pędzle, tektura.

Spotkanie czwarte: Monotypia

Prowadząca: Agnieszka C. Maćkowiak

Cel spotkania: Zapoznanie uczestników z terminem “grafika artystyczna”. Krótkie wprowadzenie do historii grafiki oraz wskazanie cech podstawowych grafiki. Zapoznanie uczestników z techniką monotypii oraz rozwijanie ich kreatywności poprzez praktyczne łączenie technik graficznych z malarskimi.

Plan spotkania:

1. Wprowadzenie teoretyczne
 - a. Czym jest grafika artystyczna?
 - b. Podstawowe cechy grafiki.
 - c. Definicja monotypii.

- d. Krótka historia techniki monotypii oraz jej zastosowanie w sztuce współczesnej.
 - e. Szczegółowy opis procesu tworzenia monotypii.
 - f. Analiza przykładów, prezentacja wybranych prac artystów.
2. Demonstracja techniki monotypii
- a. Pokaz przygotowania powierzchni płyty akrylowej oraz sposobu nakładania farby drukarskiej.
 - b. Zastosowanie narzędzi (szpachelek malarskich, pędzli) oraz przedmiotów codziennego użytku do tworzenia ciekawych wzorów i tekstur.
 - c. Wykonanie przykładowej odbitki przy pomocy prasy drukarskiej.
3. Przerwa
4. Ćwiczenie praktyczne: Kompozycja abstrakcyjna
- Polecenie: Przyjrzyj się przedmiotom i materiałom dostępnym na stole przeznaczonym do nakładania farby. Wybierz temat wskazany przez prowadzącą lub stwórz własny pomysł na kompozycję abstrakcyjną. Na płytę formatu A4 nałóż farby, eksperymentując z teksturami oraz wykorzystując różne przedmioty dostępne w pracowni. Zastanów się nad proporcjami i równowagą kompozycji. Po zakończeniu nakładania farb nałóż papier w formacie A3 na płytę i wykonaj odbitkę, używając prasy drukarskiej.
5. Przerwa
6. Ćwiczenie praktyczne: Martwa natura

Polecenie: Przyjrzyj się przedmiotom ułożonym na stole, to martwa natura. Stwórz monotypię, która jest zapisem tej martwej natury. Wybierz kadr, który najbardziej cię inspiruje. Na płytę formatu A3 nałóż farby drukarskie oraz dowolnie wybrane przedmioty, aby utworzyć tekstury. Eksperymentuj z przecieraniem i wycieraniem farby, by osiągnąć ciekawe efekty graficzne. Zwróć szczególną uwagę na proporcje, światłocień oraz rozmieszczenie elementów kompozycji. Po zakończeniu przygotuj odbitkę na papierze graficznym formatu 50 na 70 centymetrów, z pomocą prasy drukarskiej. Na wykonanie ćwiczenia masz 60 minut.

7. Posprzątanie stanowisk pracy

8. Podsumowanie zajęć

- a. Prezentacja prac wykonanych przez każdego uczestnika wraz z krótką wypowiedzią autora o zastosowanych technikach.
- b. Wspólna dyskusja na temat procesu twórczego, napotkanych trudności i efektów końcowych.
- c. Indywidualne wskazówki prowadzącej dotyczące dalszego rozwoju techniki monotypii.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia zajęcia: farby drukarskie wodosmywalne, płyty akrylowe, wałki graficzne, papier graficzny, papier offsetowy, szpachelki malarskie, pędzle, taśma malarska, sznurek, czyściwo, prasa drukarska.

Spotkanie piąte: Linoryt, część pierwsza

Prowadząca: Agnieszka C. Maćkowiak

Cel spotkania: Zapoznanie uczestników z historią i specyfiką druku wypukłego, szczególnie techniki linorytu. Przejście przez cały proces tworzenia linorytu, od projektu graficznego po odbitkę. Realizacja pierwszych samodzielnych prac linorytniczych.

Plan spotkania:

1. Wprowadzenie teoretyczne
 - a. Historia druku wypukłego z naciskiem na linoryt.
 - b. Specyfika i cechy charakterystyczne linorytu (lustrzane odbicie, kontrasty czerni i bieli).
 - c. Przegląd wybranych prac i sylwetek artystów stosujących technikę linorytu.
 - d. Omówienie zasad bezpieczeństwa pracy z dłutami i prasą drukarską.
2. Demonstracja techniki linorytu
 - a. Omówienie dostępnych materiałów i narzędzi (rodzaje dłut, farb, wałków).
 - b. Pokaz przygotowania matrycy (linoleum).
 - c. Prezentacja procesu nakładania farby i przygotowania do druku

d. Wykonanie przykładowej odbitki z użyciem profesjonalnej prasy graficznej

3. Ćwiczenie praktyczne: Pierwszy linoryt

Polecenie: Na podstawie zdobytej wiedzy o technice linorytu stwórz projekt graficzny formatu 10 na 15 centymetrów, uwzględniając specyfikę linorytu (lustrzane odbicie, wyrazistość formy, kontrasty). Najpierw wykonaj projekt na papierze. Następnie przerysuj projekt markerem na linoleum, pamiętając o zasadach kompozycji oraz cechach grafiki. Po przeniesieniu projektu, przy użyciu dłut wytnij matrycę. Gotową matrycę pokryj farbą i wykonaj odbitkę graficzną na papierze graficznym, przy pomocy profesjonalnej prasy drukarskiej.

4. Posprzątanie stanowisk pracy

5. Podsumowanie zajęć

- a. Prezentacja i omówienie przez uczestników wykonanych prac (krótkie wypowiedzi o technikach i trudnościach).
- b. Dyskusja grupowa na temat doświadczeń z techniką linorytu, efektów pracy oraz możliwości rozwijania umiejętności.
- c. Zadanie domowe: Przygotuj projekt linorytu na temat zadany przez prowadzącą.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia zajęcia: linoleum, dłuta linorytnicze, farba graficzna wodoodporna, wałki graficzne, papier graficzny, papier offsetowy, marker permanentny, rękawiczki nitrylowe, czyściwo, prasa drukarska.

Spotkanie szóste: Linoryt, część druga

Prowadząca: Agnieszka C. Maćkowiak

Cel spotkania: Doskonalenie umiejętności technicznych i kompozycyjnych w zakresie druku wypukłego.

Plan spotkania:

1. Przegląd i omówienie projektów domowych
 - a. Prezentacja projektów przygotowanych przez uczestników.
 - b. Indywidualne wskazówki prowadzącej dotyczące kompozycji, ewentualnych poprawek technicznych i estetycznych przed rozpoczęciem pracy.
2. Ćwiczenie praktyczne: Realizacja matrycy linorytniczej

Polecenie: Przenieś przygotowany projekt przy użyciu kserokopii na linoleum w formacie 13 na 18 centymetrów. Wytnij matrycę używając dłut linorytniczych, uwzględniając wcześniejsze wskazówki dotyczące techniki cięcia i estetyki linorytu.
3. Przerwa
4. Ćwiczenie praktyczne: Drukowanie odbitek

Polecenie: Pokryj przygotowaną matrycę farbą graficzną. Przyłóż papier w formacie A4. Wykonaj serię odbitek przy użyciu prasy drukarskiej.
5. Posprzątanie stanowisk pracy
6. Podsumowanie zajęć

- a. Prezentacja wykonanych odbitek przez uczestników wraz z krótką refleksją dotyczącą procesu twórczego oraz napotkanych wyzwań.
- b. Wspólna analiza efektów wizualnych i technicznych prac.
- c. Indywidualne sugestie prowadzącej dotyczące dalszego doskonalenia techniki linorytu, szczególnie w warunkach domowych.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia zajęcia: linoleum, dłuta linorytnicze, aceton, farba graficzna wodozmywalna, wałki graficzne, papier graficzny, papier offsetowy, marker permanentny, rękawiczki nitrylowe, czyściwo, prasa drukarska.

Spotkanie siódme: Sitodruk, część pierwsza

Prowadząca: Marta Chudy

Cel spotkania: Zapoznanie uczestników z historią i specyfiką druku płaskiego - techniki sitodruku (inaczej: serigrafii). Przejście przez cały proces tworzenia sitodruku, od projektu graficznego po odbitkę. Realizacja pierwszych samodzielnych prac sitodrukowych.

Plan spotkania:

1. Wprowadzenie teoretyczne
 - a. Historia sitodruku, zastosowanie w grafice artystycznej i użytkowej.
 - b. Przegląd wybranych prac i sylwetek artystów stosujących technikę sitodruku.
 - c. Szczegółowe omówienie i prezentacja przykładów prac sitodrukowych wykonanych na zajęciach w Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu.
 - d. Omówienie materiałów i narzędzi (sita, farby, rakle, kalki, szablony).
 - e. Omówienie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy - zasady korzystania ze sprzętu w pracowni.

2. Ćwiczenie praktyczne połączone z demonstracją techniki: Samodzielne przygotowanie matrycy sitodrukowej na bazie prostego projektu. Wydruk jednowarstwowej pracy.

Plan ćwiczenia zakłada omówienie różnych technik tworzenia szablonów (ręczne wycinanie i klejenie, rysowanie, użycie kalek), instruktaż tworzenia prostych jednokolorowych projektów, a następnie tworzenie własnych matryc o różnym stopniu trudności (proste kształty, większe elementy, gotowe wydruki) przy użyciu narzędzi ułatwiających wycinanie. Po przygotowaniu matrycy sitodrukowej nastąpi instruktaż przygotowania siatki sitodrukowej do druku (nałożenie emulsji światłoczułej, naświetlenie przygotowanych projektów na siatce sitodrukowej światłem UV, wymywanie szablonów). Następnie demonstracja procesu drukowania i wydrukowanie przygotowanych wcześniej matryc.

3. Posprzątanie stanowisk pracy

4. Podsumowanie zajęć

Prezentacja i omówienie przez uczestników wykonanych prac (krótkie wypowiedzi o technice i trudnościach). Dyskusja grupowa na temat doświadczeń z techniką sitodruku, efektów pracy oraz możliwości rozwijania umiejętności. Zeskanowanie prac wykonanych w pracowni na potrzeby rekrutacyjne.

5. Zadanie domowe połączone z przedstawieniem przez prowadzącą procesu przygotowania matryc sitodrukowych dla projektów wielokolorowych:

Przygotuj dwuwarstwowy projekt sitodrukowy na jeden z zadanych przez prowadzącą tematów: Od-rzeczy, (Od)nowa, Prolog.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia zajęcia: kalki, czarne kryjące markery, nożyczki, klej, taśma przezroczysta, wydruki, siatki sitodrukowe wodne - akrylowe, farby sitodrukowe, rakle, papier o gramaturze powyżej 150 gramów.

Spotkanie ósme: Sitodruk, część druga

Prowadząca: Marta Chudy

Cel spotkania: Doskonalenie umiejętności technicznych w zakresie druku płaskiego - techniki sitodruku. Drukowanie dwukolorowych matryc sitodrukowych na podstawie projektów odpowiadających na tematy zadane podczas pierwszego spotkania w pracowni sitodruku.

Plan spotkania:

1. Wprowadzenie teoretyczne: Przedstawienie procesu przygotowania matryc sitodrukowych dla projektów wielokolorowych.
 - a. Przegląd i omówienie prac domowych:
 - b. Prezentacja projektów przygotowanych przez uczestników.
 - c. Indywidualne wskazówki prowadzącej dotyczące kompozycji, ewentualnych poprawek technicznych przed rozpoczęciem pracy.
2. Ćwiczenie praktyczne: Realizacja matrycy sitodrukowej i demonstracja procesu drukowania dwukolorowych projektów, następnie wydrukowanie przygotowanych wcześniej matryc.
3. Posprzątanie stanowisk pracy
4. Podsumowanie zajęć

Prezentacja i omówienie przez uczestników wykonanych prac (krótkie wypowiedzi o technice i trudnościach). Dyskusja grupowa na temat doświadczeń z techniką sitodruku, efektów pracy oraz możliwości

rozwijania umiejętności. Zeskanowanie prac wykonanych w pracowni na potrzeby rekrutacyjne.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia zajęcia: kalki, czarny toner do drukarki, siatki sitodrukowe, farby sitodrukowe wodne - akrylowe, rakle, papier o gramaturze powyżej 150 gramów.